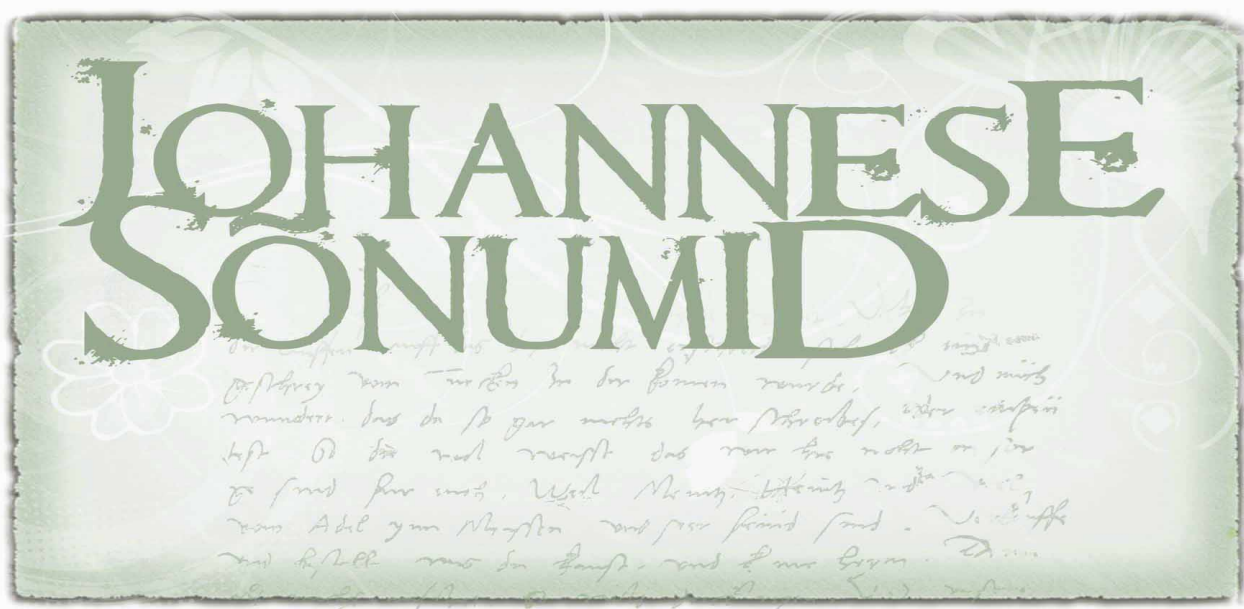

EELK Haapsalu Püha Johannese kogudus JUULI 2019

Mul on rõõm tervitada teid Haapsalus ühest Soome sõpruskogudusest, nimelt Turu Miikaeli kogudusest.

Juuli on puhkuste kuu ja see annab igaühele meist võimaluse puhkamiseks. Juba käsud räägivad sellest, kui vajalik on puhkus.

Puhkus on aeg, mil võime olla vabad argipäevatööst. Need, kes saavad olla puhkusel, nautigu ilusat suve – siis jaksame jälle pika sügise- ning talveaja rõõmsalt tööd teha.

Haapsalu koguduse tegevuskavast lugesin, et sel kuul on tulemas leeripüha. Siinkohal on sobiv rääkida üks anekdoot.

Katoliku, õigeusu ja luteriusu preester kohtusid ning hakkasid omavahel rääkima. Katoliiklane rääkis, et nende kirikus on suureks probleemiks varesed kiriku katusel. Et neid on tohtul hulgal ja neist ei saa lahti. Sama rääkis ka õigeusu preester. Siis ütles luterlane, et meil oli ka algul sama probleem, aga meie lahendasime selle probleemi. Teised tundsid huvi ja küsisid: kuidas? Luterlane ütles, et ühel päeval ma konfirmeerisin nad ära ja enam nad kiriku juurde ei tule!

Loodan, et meie kirikus jääb see ainult anekdoodiks. Et leerilapsed ikka leiaksid tee oma kodukirikusse ja võtaksid osa selle elust, rõõmudest ja muredest.

Selle kuu keskel toimub Vanamuusika festival, mis kestab kuu lõpuni. See on hea aeg puhkuseks: võime tulla kuulama kontserti ja osalema ka igapäevapäeval missal.

Ka mul endal avaneb võimalus tulla Haapsallu 2.-14. juulil. Saan osa võtta koguduse elust ja rõõmudest. Oleks tore kohtuda ja jälle teid näha mõne aja pärast.

Viimase pühapäeva teema on armastuskäsk. Selle päeva kohta võib öelda, et Kristus tuli täitma Jumala tahet ja käske, mitte neid tühistama. Seepärast peavad ka kristlased järgima armastuskäsku paremini kui kirjatundjad ja variserid. Seda taotledes on kristlane valmis loobuma ligimese heaks isegi oma õigustest ja osutama armastust ka oma vaenlastele.

Sel kuul on Haapsalu linnas tulemas veel palju suveüritusi, kuhu meie kõik oleme oodatud ja teretulnud.

Kari Tynkkynen
Vikaarõpetaja

KOGUDUSE TEGEVUSKAVA JUULIS.

1. – 14. juulil on koguduse õpetaja piiskop Tiit Salumäe korralisel puhkusel.

Asetäitja on vikaarõpetaja Kari Tynkkynen

K, 3. juuli kl 18 kirikukontsert. Esinevad Berliini meeskoor ja naiskoor „Kaasike“ (Jaani kirik)

5. – 7. juulil on koguduse koor üldlaulupeol Tallinnas.

R, 5. juuli kl 9 hommikupalvus (Jaani kirikus).

P, 7. juuli kl 11 jumalateenistus armulauaga. Teema: Kadunud ja jälle leitud. Teenivad õpetaja Kari Tynkkynen ja Kalle Jätsa. (Toomkirik).

R, 12. juuli kl 9 hommikupalvus (Jaani kirikus).

P, 14. juuli kl 11 jumalateenistus armulauaga. Teema: Halastage!. Teenivad õpetaja Kari Tynkkynen ja Kalle Jätsa. (Toomkirik).

R, 19. juuli kl 9 hommikupalvus (Jaani kirikus).

P, 21. juuli kl 11 jumalateenistus armulauaga. Apostlite pühapäev. Leeripüha. Teema: Issanda teenistuses. Teenivad õpetaja Kristo Hüdsi ja Teno Ilves. (Toomkirik).

K, 24. juulil XXV Haapsalu Viulimängude Festivali mälestuskontsert. Annetus 5 €. (Toomkirik).

N, 25. juuli kl 20 XXVI Haapsalu Vanamuusika Festivali avakontsert – Bachi kantaadid

Ansambel Studio Vocale, Haapsalu Festivali Barokkorkester. Dirigent Toomas Siitan
Piletiga (Toomkirik).

R, 26. juuli kl 9 hommikupalvus (Jaani kirikus). Kl 18 Festivali kontsert Ansambel Floridante.

Maria Listra (sopran); Marta Paklar (sopran); Villu Vihermäe (viola da gamba); Saale Fischer (klavessiin). “Venite, venite!” – 17. sajandi Itaalia duetid. Piletiga (Jaani kirik). **Kl 20 Festivali kontsert. Ansambel Graindelavoix.** Björn Schmelzer (kunstiline juht, Belgia). Carlo Gesualdo “Tenebrae Responsoria” Piletiga (Toomkirik).

L, 27. juuli kl 18 festivali kirikukontsert Anna-Liisa Eller (kannel). Byrd, Dowland, Rameau, Couperin, Weiss. Piletiga. (Jaani kirik). **Kl 20 „Aberdene 1662“** Maria Valdmaa (sopran); Mikko Perkola (viola da gamba, Soome). Laulud Šoti- ja Inglismaalt. Piletiga. (Jaani kirik).

P, 28. juuli kl 11 jumalateenistus armulauaga. Teema: Armastuskäsk. Teenivad piiskop Tiit Salumäe, vikaarõpetaja Kristel Engman (jutlus) ja Teno Ilves ja organist Lia Salumäe. (Toomkirik).

Kl 18 festivali kirikukontsert – Sirkka-Liisa Kaakinen-Pilch (viul/viola d’amore). J. S. Bach, J. P. von Westhoff. Piletiga (Jaani kirik). **Kl 20 XXVI Haapsalu Vanamuusika Festivali lõppkontsert. Camrata Øresund** (Taani/Rootsi). Peter Spissky (viul); Tuuri Dede (metsosopran).

Händel, Vivaldi. Piletiga (Toomkirik)

ANNETA MOBIILIGA.

Kogudustele annetuste tegemiseks ei pea olema kaasas sularaha ega isegi mitte pangakaarti – nüüdsest saab annetusi teha ka mobiilse annetuskeskonna m-Tasku abil.

Annetuskeskonna kasutamise eelduseks on internetti ühendatud nutitelefoni olemasolu, samuti peab telefonis olema toimiv mobiil-ID (lepingu saab sõlmida oma mobiiltelefoni operaatori juures). Järgnevalt on telefoni vaja alla laadida m-Tasku äpp (allalaetav kas Google Store’i või App Store’i kaudu) ning ühendada see oma pangakaardiga.

Kodulehe koguduste kontaktide jaotuses <https://www.eelk.ee/et/kontakt/kogudused/> on iga koguduse andmete juures ära toodud m-Tasku QR-kood. Selle kõrval asuvale ikoonile vajutamisel avaneb annetuskeskonna kasutusjuhend: https://eelk.ee/...mTasku_annetuse_kasutusjuhend.pdf

Annetamine m-Tasku abil:

1. Lae alla m-Tasku äpp Google Playst või App Store’ist, nõustu kasutustingimustega ja registreeri end kasutajaks.
2. Turvalise makseteenuse kasutamiseks tuvasta end Mobiil-ID, Smart-ID või pangalingi kaudu.
3. Sisesta enda valitud 4-kohaline salakood ja jäta see meelde. Nii hoiad oma andmed ja

maksekaardid turvaliselt m-Taskus ning ainult Sina ise saad oma kaarte kasutada.

4. Lisa lojaalsus- ja maksekaardid, mida soovid m-Taskus kasutada.

5. Annetuse teostamiseks ava äpis QR-skanner ja suuna telefoni kaamera m-Tasku QR-märgisele ning skanni kood.

6. Annetamisel vali sobiv maksekaart ja annetatav summa ning kinnita annetus, vajutades nupule „Maksa“.

Loe täpsemalt: • www.mtasku.ee

KIRIKUVALVURI MÕTISKLUS.

Minu tõsisem tutvus meie kogudusega algas 2017. aasta suvel kui Lea Salumäe kutsus mind Toomkirikusse valvesse kaheks päevaks, millest sai peaaegu poolteist aastat valvamist. Arvasin, et kui maailmas/ühiskonnas minu jaoks tööd ei ole, siis on mul hoopis auväärsem amet Jumala riigis, sest Jumala ees on kõik võrdsed. Kahjuks kadus ka see võimalus ja seni pole ma tööd leidnud.

Juba seitsmendat aastat hoitakse suvel vabatahtlike abiga Jaani kirikut lahti. Siin saab valvata Jaani kirikus ja olla teejuhiks kõigile, kes kirikusse sisse astuvad või ukse vahelt piiluvad. Olen julgustanud neid ikka sisse astuma, et saada osa pühakoja rahust, sajanditevanusest ajaloost, vaikusest, mis on üha haruldasem tänapäeva kiire elutempo juures. Jaani kirik on armsalt väike ja hubane. Mulle meeldib siin olla, panna küünal põlema. Kuulata vaikust, palvetada, lugeda Piiblit, mõelda mõtteid selgeks. Kodus armastavad meil kõik kõvasti muusikat kuulata. Valves olles leian sisemise rahu iseenda ja maailmaga. Seda kõike muidugi juhul, kui ei ole külastajaid.

Minu kõige esimene kogemus kirikuvalvega jääb 1997. aastasse, kui asendasin Lead Toomkirikus kaks nädalat. Lea oli minu klassiõde. Siis kartsin kõike usu ja kirikuga seonduvat nagu tuld või nagu ikka inimene tundmatut. Mäletan, et äikese ajal jooksin kirikust välja, kuigi kiriku paksud seinad ja inglid pakkusid mulle ideaalset kaitset. Teismelisena sattusin 90ndatel nagu paljud noored baptistide piiblitundi, mis mõjus väga hirmutavalt. Võitlesin öö otsa kurjade jõududega ja hommikuks olin kindel, et ei astu ilmaski üle kiriku läve. Põgenesin kõige kirikuga seonduva eest. Alati, kui valves olles keegi piilub aralt uksest sisse või lausa jookseb minema, siis mõtlen, kas tal võiks olla selline äraspidine kogemus selja taga ja soovin, et võiksin veenda teda Jumala armastust vastu võtma. Samuti võib siin Jumal kõnetada inimest või tekkida külastajal igavikulised küsimused.

Kirikus võib kohtuda väga huvitavate inimestega, tutvustada neile kirikut. Ma ei ole koolis ega ülikoolis õppinud inglise keelt, aga mingi ime läbi saan alati aru, mida küsitakse või räägitakse. See on Jumala arm. Saksa keelega on sama lugu, kuigi olen keele aastatega unustanud. Eks inglise keel on igal pool meie ümber. Minu teismeline poeg kodus räägib rohkem inglise keelt kui emakeelt ja vaatab mulle arusaamatuses otsa, kui ma tema ingliskeelsest slängisõnavarast aru ei saa.

Eelmisel reedel külastas kirikut inglise keelt kõnelev 90-aastane vanahärra. Rääkis, et on luterlane ja korraldas oma kirikus kuni viimase ajani seenioridele kirikulaagrit. Nüüd peab ennast selleks liiga vanaks. Kurtis oma kodukiriku mitte just vilka usuelu üle, et jumalateenistusele tullakse sõltuvalt jutlustajast või ilmast. Võib-olla olin kuulajaks, keda ta sel hetkel vajas. Inimeste üksindus on tänapäeval suur probleem ja ka võhivõõrale võidakse rääkida hingel olevast või lihtsalt elust. Inimesed elavad üksteisest kaugel ja suheldakse nutiseadmete abil. Iga inimene vajab silmast silma suhtlemist nagu ka mina. Seega on kiriku valvamine väga vaheldusrikas. Pakkudes vaikust ja suhtlemist. Kõik, mis esmapilgul võib tunduda väga igav, võib osutuda süvenemisel väikeseks seikluseks, nagu on Jaani kiriku valvamine minu jaoks.

Anne Vooremaa

**Hea sõber! Jaani kiriku uksed on teeliste kirikuna avatud
reedeti ja laupäeviti kell 11 - 14 ja pühapäeviti kell 13 - 16.
Tule, Sind oodatakse! Tule, kui see on sinu jaoks ka uus kogemus!
Sulle avaneb võimalus olla teejuhiks neile, kes meie pühakoda külastavad.
Võta ühendust Lia Salumäega (53039835) ja anna teada,
millal saad Sina olla kirikus külastajate vastuvõtja.**

KUTSE KONTSERDILE.

Olen Haapsalust pärit, kuid elan juba kolmteist aastat Saksamaal Münchenis. Üles kasvasin muusikat armastavas Salumäede peres. Kuna olen kogu elu laulnud ja viiulit mänginud, siis ei kujuta ma elu ilma muusikata ette. Olen ka oma töö osaliselt muusikaga sidunud ja töötan laste viiuliõpetajana. Lisaks laulan ja mängin viiulit töö kõrvalt, nii palju kui võimalik.

Müncheni Luuka koguduse kontsertkooriga õnnestus meil käia Eestis aastal 2012 ja laulda ka koos toomkooriga Haapsalu toomkirikus. Luukakoori lauljad meenutavad seda reisi siiaamaani sooja südamega.

Käesoleval suvel toon taas muusikat oma armsasse kodulinna. Sedakorda tulen Eestisse orkestriga. See on minu abikaasa Frangi poolt kümme aastat tagasi asutatud kammerorkester L'ESTRO, kus mängivad noored ja entusiastlikud muusikaarmastajad. Meie orkester toimib projektorkestrina. Viimastel aastatel on meie kindlaks kontserdipaigaks saanud Müncheni lossikirik, välja on kujunenud püsipublik, toetajad ja fännid. Orkestri nimi L'ESTRO tähendab inspiratsiooni ja tuleneb Vivaldi kuulsast kontsertide kogumikust L'Estro Armonico. Rohkem infot leiab orkestri kodulehelt <https://kammerorchesterlestro.weebly.com/>

Eestis on meil plaanis kolm kontserti, millest kaks on Haapsalus ja üks Tallinnas. Kontserdid pealkirjaga „Viva Vivaldi“ koosnevad täielikult suurmeister Antonio Vivaldi muusikast. Haapsalus esineme laupäeval, 17. augustil kell 17 Jaani kirikus. Samal õhtul kell 23.15, peale Valge Daami etendust toimub toomkirikus ühiskontsert koos toomkooriga, kus esitame nii Vivaldi loomingut kui koos kooriga ka Saksa ja Eesti muusikat Lia Salumäe ja Sirje Kaasiku juhatusel. Kontserdid on tasuta, kuid oodatud on annetused Jaani kiriku oreli remondi toetuseks. Orkestriliikmed ootavad meie reisi suure põnevusega, kuna enamik neist ei ole varem Eestis käinud. Minule on see reis samuti eriline, kuna viib mind tagasi mu juurte juurde - kodulinna ja kodukogudusse. Loodan jagada kaunist muusikat ja häid emotsioone rohkele kodupublikule ning rõõmustan juba ette kõigi kohtumiste üle!

Mirjam Behrendt ja L'ESTRO

KUTSE HÕBELEERI

Sel aastal möödub 25 aastat leeripäevast neil, kes käisid leeris aastal 1994.

Hõbeleeri pidulik jumalateenistus toimub koos Haapsalu linna 740. sünnipäeva tähistamisega **18. augustil 2019.a kell 12.00 Haapsalu Toomkirikus.**

Kohtume enne seda pidulikku hetke sama päeva hommikul Jaani kirikus kell 10.00. Valmistume jumalateenistuseks, katame ühise kohvilaua. Kaasa palume võtta leeripilte, meenutame leeripäeva ja kohtume piiskop Tiit Salumäega. Osavõtumaks 10 € palume tasuda koguduse arveldusarvele (EE442200001120274032, EELK Haapsalu Püha Johannese kogudus, märkides selgitusse "Hõbeleer").

Jaani kirikust liigume ühises protsessioonis Toomkirikusse jumalateenistusele kuhu on oodatud ka teie pereliikmed ja sõbrad,

Kontaktisikuteks hõbeleeri korraldamisel on Siiri Mikk (siiri_mikk@hotmail.com) ja Aet Peterson (aetpeter@gmail.com).

Oma osalemisest palun teada anda hiljemalt 1. augustiks.

Korraldustoimikond palub abi - kui teate kedagi, kes oli leeris 1994.aastal, siis palun jagage seda informatsiooni neile.

Siiri Mikk

SAAME TUTTAVAKS - ORELIMEISTER TOOMAS MÄEVÄLI.

Kui keegi juhtus jaanieelsel ajal Haapsalu toomkiriku poikvel ukse taha, võis ta kirikust kuulda koledaid hääli. Kord oleks kirikus keegi justkui huilanud, kord midagi puhunud, lihvinud või puurinud.

Tegelikult käis poolhämamas kirikus oreli häälestamine. Selleks kasutab orelimeister Toomas Mäeväli väikese kohvri suurust aparaati, mis lebab oreli klahvidel. Meister ise seisab pillist eemal, vajutab puldile ja see paneb oreli ühe vile helisema (või üürgama). Meister kuulab ja sätib siis vilet oma pesas sisse- või väljapoole. Nii vile vile järel.

Mäeväli on ühes intervjuus öelnud, et kui käib oreli häälestamine, siis normaalsed inimesed põgenevad kirikust. Kõlab usutavalt.

Toomas Mäeväli on Haapsalus juba paar nädalat toomkiriku oreli vilesid oma pesast ükshaaval välja tõstnud, õue viinud ja tolmust puhastanud. Väiksemad said puhudes puhtaks, suuremad tuli harjaga üle käia.

Pühapäeviti saab seada oreli kasutuskorda ja kogudus ei pruugi arugi saada, et pill on remondis.

Sellest on juba 20 aastat, mil Toomas Mäeväli selle oreli Österhaninge koguduses lahti võttis, Haapsallu aitas toimetada ja siin uuesti üles pani. Mõni aasta hiljem ehitasid nad koos Saksa

orelimeistri Gerhard Schmidiga pilli suuremaks. Aastad ja kirikuremondid on oma töö teinud, nii et tolmust puhastamist ei saanud edasi lükata - pilli ei saanud enam häälede panna.

Soomes tehakse oreleile iga 10-15 aasta järel täispuhastus. Mäeväli pidas seda esialgu snobismiks, sest Eestis nii tihti oreleid ei puhastata. Ent ta veendus Tallinna toomkiriku orelit hooldades, et see on hädavajadus. Sealne orel sai 1998 suurpuhastuse, aga 15 aastat hiljem tuli see töö uuesti ette võtta, muidu ei saanud pilli enam häälede. Inimesed kannavad riiete ja jalanõudega kirikusse päris palju tolmu.

Jaani orel tahab ka kõpitsemist

Haapsalu Jaani ja toomkiriku orelid on Läänemaa suurimad. Jaani orel on vanematest pillidest kokku pandud ja pole mõeldud, et teda remonditakse. Mäevälja sõnul on pill siiski taastatav ja kõlaliselt ilus, aga ta kannatas pikka aega niiskuse all. Kui kirik sai uue põrandaga ja põrandakütte, tuli uus häda. Kirik on nüüd aasta ringi soe, aga talvel on õhk ajuti liiga kuiv. Nüüd on vaja lahendada kuivuse küsimus, siis saab orel veel pikka aega töötada.

Augustis ongi Mäeväli taas Haapsalus, et Jaani orelit remontida. Viled on heas korras, aga mehhanismid, mis viled helisema panevad, vajavad kohendamist. Taimedega pargitud nahad on kuivaks muutunud, neid tuleb tihendada, muidu hakkab orel vigisema, ümisema või muidu ebamääraseid helisid tekitama.

Jaani kiriku orelile on Mäeväli paaril korral koitõrjet teinud ja koidega on nüüd asi ühel pool.

Mis seisus on Läänemaa orelid?

„Võrdlemisi heas korras,” vastab Mäeväli. Kullamaa orel on põhjalikult restaureeritud, Karusel olid omal ajal suured tööd. Kirbla orel sai tööle, ta polnud üle 20 aasta mänginud. Martna pill sai mullu remondi, Ridala sai korda juba 25 aastat tagasi.

Kui aknad on korras, on ka kiriku sisekliima orelile sobiv.

„Oleks ainult mängijaid!” nendib Mäeväli. „Lia [Salumäe] sõidab mitmesse kogudusse. Tooni [Leedjärv] on pensionil. Ehk tuleb noori peale.”

Mäevälja sõnul on orel ilus pill, ta on inimese saatja tema eluteel. Pulmas ja matusel oodatakse orelimängu.

Noorim orelimeister Eestis

Ega parem ole seis ka orelimeistritega. Toomas Mäeväli, kes saab tänavu 20. augustil 45, on meistreist noorim. Pärast teda pole uusi tegijaid juurde tulnud. Mäeväli loetleb: Rakvere mees, kolmandat põlve orelimeister Hardo Kriisa saab tänavu 79. Olev Kents Tapalt sai 60. Niguliste pilli hooldav Tiit Kiik saab 69.

Mäeväli on püüdnud endale abilist leida. On olnud tublisid kandidaate, aga noortele see töö ei meeldi. Palju on sõitmist, töö nõuab suurt täpsust ja püsivust, kirikud on külmad ja niisked - noored ei taha seda.

„Olen valmis võtma abilise, aga sellise, keda ei pea taga ajama, vaid kes ise ei lase tööst lahti,” ütleb Mäeväli. „Kui selline tuleb, võtan vastu. Ise ma ei otsi.” Haapsalus on Mäeväljal mõnikord 14aastane tütar abiks, annab asju kätte, sest meistril tuleb turnida ka tellinguil.

„Lugesin kirikumuusikute uuringust, et meil on praegu 150 kirikumuusikut. Kümne aasta pärast on neid 122, kahekümne pärast 60,” arutleb Mäeväli. „Minu ametis tähendab see, et tööd jääb vähemaks, sest kes neid pillegi korda laseb teha, kui mängijaid pole. See on tõsine väljakutse konsistooriumile.”

Eestis on 130-140 orelit. Orelimeistrid-kolleegid käivad Soomes tööl, välismaal on tööl käinud ka Mäeväli. Oma seni suurimaks tööks nimetab ta Tallinna Kaarli kiriku orelit resatureerimist. See oli suur ja keeruline töö, kestis kolm aastat. Tänavu on ta Oleviste kiriku oreliga ametis.

Ainuke kirikukellade alal

Orelimeistri töö kõrval on Mäevälja teine spetsialiteet kirikukellad.

„Jumal meid, ristiinimesi, nälga ei jäta,” muheleb Mäeväli. „Kui on orelitööd, siis pole kellatööd, ja vastupidi.”

Kui orelimeistreid veel on, siis inimest, kes kellatööd tunneks ja teeks, Eestis ei ole. Mäeväli on ainuke. Ka Lätis ja Leedus pole sellist töömeest. Juunis käiski ta Lätis, seal on tööpõld lai. Leetu peab ta kaugeks, soovib tellida asjatundja Saksamaalt. Teeb sama pika maa välja.

Eestis pole kellameistril – kellade paigaldajal ja hooldajal – kuigi palju tööd. Kellatöö on füüsiliselt koormav. Kui midagi maha unustad, tuleb alla tulla ja tagasi üles minna.

Kellade parandamist nägi Toomas Mäeväli juba lapsena. Vanaisa, Kuusalu kirikuõpetaja ja piiskop Tiit Salumäe isa Eduard Salumäe oli samuti kellade parandaja. Kuusalu kiriku õues on omal ajal mitu kella jälle helisema pandud, enne kui nõukogude võim sellele pidurid peale pani.

„Tiit on kelli enne keevitamist tasasel tulel kuumaks ajanud,” meenutab Mäeväli. „Ehitamine on mulle lapsest peale meelinud. Lapsena olen selle töö juures olnud ja hiljem olen end Saksamaal täiendanud.” Ka Haapsalu toomkirikul kellad on tellitud ja üles pandud Toomas Mäevälja juhtimisel.

Pilliparandaja, aga mitte muusik

Kuigi Toomas Mäeväli paneb oreleid häälede ja kirikukellad mängima, ei pea ta ennast muusikuks.

„Olen Otsa-koolis omal käel klaveritunde võtnud, aga muusikuteed ma ei käi,” ütleb Mäeväli.

„Teadsin, et minust saab pilliparandaja, tundsin, et see minu töö.”

Oreli häälestamine ei eelda mänguuskust, ütleb Mäesalu. Vaja on teada, kuidas pilli häälede panna. On vaja kuulmist ja tunda teooriat.

Toomas Mäevälja ema Lea, Tiit Salumäe õde, on organist. Et emal oli ikka vaja aeg-ajalt pilli parandada, sai Toomal poisikesena pillide sees oldud küll ja küll.

Oreliparandajaks sai Mäeväli pärast Tallinna Ehituskoolis puidu restaureerimise eriala lõpetamist. See oli puidurestauraatorite I lend, aasta oli 1992. Mäeväli meenutab hea sõnaga oma õpetajat, ehituskooli meistrit, haapsallast Ülo Birnbaumi.

„Igas koolis on võimalik õppida. Sain ehituskooli hariduse pealt ülikooligi sisse. Ajalugu õpin, lõpetanud veel pole,” meenutab Toomas Mäeväli tänuga. „Ema soovitas pärast kooli ka orelitööd õppida; onu Tiit Haapsalus on olnud usaldav ja andnud mulle võimaluse pillide juures kätt proovida,” Mäeväli oreleid ei ehita. Tunnistab, et tal pole sellist ambitsiooni. Teiseks toob ta näiteks autoostu. Auto ostetakse ikka selline, mis on korralikus tehases tehtud, mitte ei lasta naabrimehel garaažis valmis nokitseda. Oreliga on sama lugu. Kui teha elu jooksul põlve otsas valmis paar orelit, et saa need kunagi nii head kui on aastas mitu uut pilli ehitavate meistrite omad.

Pärit kirikuõpetajate suurest suguvõsast

Toomas Mäeväli pärineb Salumägede suurest suguvõsast. Tiit Salumäe on talle onu, Peeter Paenurm tädipoeg.

Üle kümne aasta on Mäevälja pere elanud Kuusalus. Kuusalus on ta osalenud ka kohaliku vallavolikogu keskkonnakomisjoni töös.

Kuusallu kolis pere Tallinnast. Kalamaja korteri müügist sai tol ajal Kuusallu terve maja ehitada. Tallinnast ära tulekuks olid mõjuvad põhjused. Toomas Mäeväljal tuleb peaaegu iga päev kuskile tööle sõita. Kuusalust on igasse suunda pääs lahti, Tallinnast väljasaamine aga võtab aega, parkimismured peale selle.

Toomas Mäevälja peres on neli last: vanim on 15, noorim neljane. Abikaasa, kes oli pikalt lastega kodus, on nüüd taas tööl. Oli varem pangaametnik, aga et see töö eeldab tülikat linnaskäimist, töötab nüüd kohalikus postkontoris.

Lehte Ilves

HAAPSALU TOOMKIRIKU ORELI HOOLDUSREMONT.

Tegin ajavahemikul 27. mai kuni 25. juuni 2019 Haapsalu toomkiriku orelile hooldusremondi, mille käigus sai kogu vilestik orelikapist välja võetud, puhastatud ja häälestatud.

Orel on oma kohal juba alates 2002. aastast ja seda on hooldanud igal aastal. Juba eelmisel aastal oli selge, et ilma suurema puhastamiseta pilli enam häälestada ei saa, sest linnuses käivate ehitustööde kõrvalmõjuna oli küllalt palju tolmu pääsenud ka kirikusaali ning osa sellest ladestus orellisse. Oreli puhastamine oli möödapääsmatu, kui oli soov säilitada oreli hea kõla.

Tööde esimeses etapis sai puhastatud pedaali suuremad viled ning kogu 2. manuaali vilestik, mis paikneb oreli alumisel tasapinnal. Kõik viled said orelist välja tõstetud ning transporditud kirikust välja, kus harjadega puhastatud ning suruõhuga läbi puhutud. Puitviled said lisaks ka kergelt pestud ning seejärel hoolikalt kuivatatud, et niiskus ei jääks pilli sisse.

Tööde teises etapis sai eemaldatud viled oreli ülemiselt tasapinnalt ning transporditud kirikust välja, kus harjaga puhastatud ning suruõhuga läbi puhutud.

Peale puhastamistöid said kõik viled oma kohale paigaldatud ning õigele toonile seatud. Orelis on kokku 929 vilet, neist 772 ülemisel tasapinnal.

Toomas Mäeväli

Mäeväli Orelitöökoda OÜ juhataja

KOGUDUSE JUHATUSE KOOSOLEK JUUNIS.

Juunikuu juhatuse koosolek toimus 20. juunil. Vaatasime üle maikuu juhatuse koosoleku protokollid ning jätkasime päevakorra teemadega.

Esimene teema puudutas koguduse lepinguid. Kogudus on sõlminud lepingu skulptuuride Minestav Maarja ja Kristuse Ristimine deponeerimiseks. Skulptuurid restaureeritakse KANUT-is. Lepingud ja kokkulepped on sõlmitud Cyrillus Kreegi päevadega, Haapsalu XXVI Vanamuusika Festivaliga ja Tšaikovski Festivaliga.

Koguduse majanduslik olukord on eelmiste aastatega võrreldes sarnane.

Arutlusel olid järgmised teemad:

1. Haapsalu Piiskopilinnuse avamisüritusel 27. juunil osalevad emeritpeapiiskop Andres Pöder ja abiõpetaja Kristo Hüdsi.
2. Toomas Mäeväli hooldas toomkiriku orelit.
3. Toomkiriku elektrisüsteemi renoveerimise töö on alanud.
4. Jaani kiriku torni projekteerimine on käimas
5. Toomas Mäeväli alustab Jaani kirikus oreli renoveerimist 10. augustil.
6. Järgmine Lääne Praostkonna laulupäev toimub praosti soovil aastal 2020 Haapsalus.

Järgmine koguduse juhatuse koosolek toimub 13. septembril.

Koguduse nõukogu koosolek toimub 27. oktoobril.

Kristo Hüdsi

Koguduse abiõpetaja

KUTSE JALGRATTAMATKALE 20. AUGUSTIL.

Armas kaasteeline, kutsun sind matkale Eesti iseseisvumise taastamise päeval.

Kõik emad, isad, vanaemad, vanaisad ja lapsed ratastele! Retke pikkuseks on umbes 15 km, mis peaks olema jõukohane ka 10. aastastele lastele. Matka pikkuseks on orienteeruvalt 4 tundi. Retkel peatume ja naudime ühiselt matkapikniku koos maitstva matkamoona. Võta kaasa hea tuju ning seljakott retkeinega.

Matkale tulles kannaksime kõik kiivreid!

Kui sul puudub ratas, kiiver või vajad mõnes muus osas abi või nõu siis kindlasti küsi.

Matka alustame Jaani kiriku hoovist kell 10.30.

Registreerimiseks palun kirjuta või helista mulle.

Kristo Hüdsi

Tel: 56952758

E-post: crysto61@gmail.com / Kristo.hudsi@eelk.ee

LÄÄNE PRAOSTKONNA- JA LAULUPÄEV

Varblas kogunes 1. juunil Lääne praostkonna pere. Meie teema oli - **Eesti keel ja eesti meel.**

Juunikuu esimene päev, lastekaitsepäev, oli päikseline, kuid jaheda kevadtuulega. Hommikul kogunesid Haapsalus lauljad toom- ja segakoorist, et sõita praostkonna laulupäevale ja kinnitada lauluga emakeele ilu.

Mugav ja kiire bussisõit ning olimegi Lääne praostkonna Varbla kaunis puukirikus.

Kell 11 alanud jumalateenistusel tervitas Varbla Püha Urbanuse koguduse õpetaja Lembit Tammsalu kohaletulnuid. Piiskop Tiit Salumäe seadis praosti ametisse Kaido Saak'i ja praostkonna nõukogu. Praostkonna Nõukogu liikmeteks on abipraosti kt. Ridala koguduse õpetaja Küllike Valk, õpetaja Leevi Reinaru, Haapsalu koguduse juhatus esimees Madis Kütt, Lääne-Nigula koguduse juhatus esimees Tiina Võsu, praostkonna sekretär Märjamaa koguduse õpetaja Illimar Toomet. Kinnituseks töötajatele ja jumalateenistuse lõpetuseks lauldi „Meil Kristus on aluseks seatud”. Selleks, et järgneval kontsert-jumalateenistusel ühendkoor hästi kokku kõlaks, harjutati kirikus ühendkoori laule. Teised said aega veeta erinevates töötubades pastoraadis ja õues. Lõunasöögi valmistasid ühiselt Pirtiküla sõpruskoguduse ja Varbla koguduse liikmed. Pidulik kontsert-jumalateenistus algas kell 14. Laulupäeva kunstiline juht oli organist Lia Salumäe. Päeva korraldamisel oli oluline osa Varbla kogudusel, eesotsas juhatus esimees Lea Lehis ja organist Ivi Kask. Algusmuusikat tegi Kose Kiriku Pasunakoor Kahro Kiviloo juhatusel. Järgnes ühislaul „Mul rõõm on tulla pühakotta”. Häid sõnumeid ja tervitusi jagasid praost Kaido Saak, Lääneranna vallavanem Mikk Pikkmets, kes kinkis Varbla kirikule Lääneranna valla lipu, samuti Lääne-Nigula vallavanem Mikk Lõhmus. Ühendkoor esitas laulu „Mu süda ärka üles” (seadnud Helen Tobias-Duesberg, juhatas Tanguole Tamberg). Laulu „Kõik taevad laulvad”(L.v Beethoven, juhatas Tooni Leedjärv ja orelirõdult toetas Kose pasunakoori mäng). See oli suursugune ja võimas! Ühislaulude vahel laulsid Kullamaa kogudusekoor (juhatas Ivi Küla), Varbla rahvamaja naisansambel Midrilind (juhatas Ivi Kask) ja Lääne-Nigula koguduse ansambel Doxa (juhatas Helle Reinaru). Häid soove koguduste kasvamiseks jagas oma kõnes piiskop Tiit Salumäe. Järgnesid laulud Nõva koguduse koorilt (juhatas Danguole Tamberg). Seejärel laulsime Haapsalu toomkoori ja segakooriga laule „Eesti on vaba” (viis Leila Morris, sõnad Einar Kiviste, juhatas Lia Salumäe) ning Palve (viis Tõnis Mägi, seadnud Rene Eespere, sõnad Villu Kangur, dirigeeris Sirje Kaasik). Kontsert-jumalateenistus lõppes ühendkooride lauluga Önnistussõnad (viis Tõnis Teras, seadnud Sirje Kaasik, juhatas Sirje Kaasik) ja ühislauluga „Hoi Jumal Eestit”.

Aita Kaur
Haapsalu Püha Johannese koguduse segakoori laulja.

KUI SÜDA LAULAB, POLE TÕLGET VAJA.

Vahetult nelipüha eel võtsid Haapsalu koguduse koori liikmed ette kontserdireisi Petserisse ja Pihkvasse. Viisa saamise ja korraldusega seotud vaev tasus end küllaga – osalistel on neist kahest-kolmest päevast rõõmsad ja hinge kosutavad mälestused.

Mitu kuud tagasi selgus, et piiskop Tiit Salumäel tuleb vastu suve Petseri kloostri kohtumine. Abikaasast organistil ja koorijuhil Lia Salumäel tekkis mõte kooriga kaasa minna. Asjaajamine oli küll keeruline, aga lõppes hästi.

Paarikümnel haapsallasel oli seljataga juba mitu tundi sõitu, kui Tartus liitus seltskonnaga kaks ajakirjanikku – allakirjutanu ja Kätlin Liimets, ja teekond piirile võis jätkuda. Lootus, et Vene riiki sisenemine tõrgeteta sujub, oli väike. Aga kui tollitöötaja küsis, et te olete muusikud, kas pillid on deklareeritud, algas segadus.

Muidugi oli reisi korraldanud Lia Salumäel kaasas elektriklaver ja et sellega ka koju tagasi saada, tuli hakata pabereid täitma. Oma kadalipp tuli läbida bussijuht Paulil. Meie siiras tänu kuulus peavarju pakkuva hotelli 12 Kuud töötajatele, sest hilinesime öhtusöögile kaks tundi.

Vana-Vene vaimu

Kuigi Petseri kuulus vabariigi esimese iseseisvuse aastatel Eesti koosseisu, on tegu siiski Vana-Vene alaga. Piirkonna ajalugu tutvustas linna arenguspetsialist, aastaid Haapsalu piiskopilinnust juhtinud Ülla Paras, kes 2013. aastal pälvis koostöö eest Haapsalu koguduse teenetemärgi. Huvitavaid tähelepanekuid jagas ka Petseris seltskonnaga liitunud Eesti konsul Triin Parts. Tema võttis endale giidi rolli, nii et seltskond võis end igati turvaliselt tunda.

Kuna sealkandis on muidki vaatamisväärsusi, külastasime ka neid. Tiir sai tehtud Irboska linnamäel ja mõõdetud kindlusemüüri paksust. Ega me ju päriselt mõõtma hakanud, lihtsalt tõdesime, et oma võimsusega pakkus linnus kaitsjatele võõrvallutajate eest varju küll. Irboska esmamainimise ajaks on aasta 859, nii on ta vaid viis aastat noorem kui kuulus Novgorod. Linnuse ehitusajaks on pakutud 14.–16. sajandit. Alevikust kirdes asus Valga-Pihkva raudteeliini viimane jaam Eesti maa-alal.

Irboskaga ühealine on Pihkva, mille esmamainimise aastaks on 903. Sealse Kremli ehitusaeg jääb samasse ajavahemikku Irboska kindluse ehitusega. Huvitav fakt Pihkva puhul on see, et Lembitu väed vallutasid linna 1215 ja vabadussõdalased 25. mail 1919. Tänu linna läbivale Velikaja jõe ole Pihkva sajandeid tuntud kaubalinn ja nõukogude ajalgi käis Tartust Pihkvasse laev.

Jõeäärne tee tekitas tunde viibimisest kodulinna Tartus, kuigi jõgi oli tunduvalt laiem. Kui märkas, et minu ees jalutanud piiskop Tiit Salumäe hoidis käest kinni oma abikaasal Lial, oli südames soe tunne. Meenus, kuidas piiskop kord ütles, et abikaasale ei pea kogu aeg otsa vaatama, vaid vaadata tuleks ühes suunas. Tänu nende ühisele asjaajamisele saigi reis teoks.

Kuigi Pihkva kremlis oli aastal 2010 tulekahju, pole praegu sellest enam jälgegi ja kogu piirkond jäi silma hästi hoitud ja hoolitsetud muinsuskaitsete vaatamisväärsuste poolest. See tekitas tugeva vastuolu ajahambast puretud majadega Petseris. Aga sealgi elasid inimesed ja linnas oli näha jalutamas hanesid.

Memm kui ilmasammas

Üks asi on uudistada arhitektuuri mälestusmärke, sealhulgas Jumalaema Uinumise peakirikut, mille pühitsemisega 1473 sai alguse Petseri klooster. Sealsetes liivakoobastes elasid varem erakmungad. Oma kümne kirikuga tekitab klooster tõesti aukartust. Ja ka sellega, et ta on tegutsenud järjepidevalt üle viiesaja aasta. Kummitama jääb lugu hirmsast tapatööst: Ivan IV hüüdnimega Julm tappis Liivi sõja ajal kloostriülem Korneliuse, ent kahetses samas oma tegu.

Võib-olla veelgi enam emotsioone tekitasid aga kohatud memmed. Värvikaim neist oli Radaja külas eramuuseumi pidav Tatjana Ogarjova, kel vanust enam kui 80 aastat. Mitukümmend aastat tagasi oli ta kolinud sinna Petseri-tagusesse elujõulisesse setu külla. 1990ndate alguses, kui elu piiri lähedal keeruliseks läks, jäi küla tühjaks. Esemel, mida Eestisse kolijad kaasa ei võtnud, jäid Tatjanale. Neist sai tema küünis põnev väljapanek.

Et külas poleks vaid setu eramuuseum, on seal asutatud teinegi muuseum, riiklik. Seal kuulutab uhke kukk setude tarkust – „Kes tulõ varra üles – tuud jummal avtas“. Et sinne rahvas näguripäevi on näinud, kogesime korduvalt. Pihkvas hakkas kontserdil silma kena proua, nagu jutuaajamisest selgus, on Aino Martikainen ingerlane ja elab Pihkvas aastast 1948. Tore seos on tal Eestiga – tema tütar elab nimelt Mustvees. Hiljuti tähistas vanaproua 90. sünnipäeva.

Töö lausa lendas

Koorireisi programmi olid plaanitud ka koristustalgud. Eesti esimese iseseisvuse ajal elas Petseri maakonna keskuses sedavõrd palju eestlasi, et linna hakati 1923 ehitatama luteri kirikut, mis pühitseti 19. septembril 1926. Rahvaloenduse andmetel oli eestlasi aastal 1934 linna elanikest 54,42%. 2002. aasta andmetel oli eestlasi jäänud vaid 1,36%. See muutus annab tunnistust nii kiriku juures kui ka linna surnuaial.

Triin Parts oli teinud ettepaneku koristada kiriku ümbrust ja kaasa olid võetud tööriided ja -kindad. Konsul oli tellinud linnavõimu vahendusel kiriku juurde suure konteineri ja töö läks hooga lahti. Muidugi sai ka naerda, sest konsul sõnas, et kord toodi talle Rootsist mõned külgekardinad, millega ta ei osanud midagi peale hakata. Nüüd leidis ta neile kasuliku rakenduse – kardinatega oli hea oksti ja vanu puulehti vedada.

Kui tundus, et jõud hakkab palavuse käes raugema, kostus kirikust orelimäng. Piiskop oli töökindad kõrvale jätnud ja rõõmustas talgulisi kuningliku muusikaga. Konsuli palve kõigile gruppidele, kel Petserisse asja, on võtta temaga ühendust, et korraldada taas kiriku juures paaritunniline hoogtöö. Nii oleks see eestluse kants ikka hoolitsetud.

Kel vähegi võimalik, võiks sõita läbi surnuaialt ja tõmmata eestlaste hauaplatsidelt välja kas või mõne juuri ajava vahtra. Ime kombel on sealsel surnuaial säilinud kahe Vabadussõjas võidelnud eestlase haud, kuigi need on muidu hävitatud. Uus aeg on toonud uued kombed ja kahjuks on hakatud eestlaste hauaplatse hõivama ja üle matma, selgitas konsul.

Kontsert Petseri Peetri kirikus

Kohtumine metropoliit Tihhoniga

EV konsul Pihkvas Triin Parts

Laulu vägi

Kuna ennekoike võeti ette kontserdireis, siis pearoll oli ikkagi laulul ja laulmisel. Koguduse toom- ja segakoorist moodustatud koor andis Lia Salumäe dirigeerimisel kaks kontserti: ühe Pihkvas baptistikirikus ja teise Petseri Peetri kirikus. Paraku oli pidanud koguduse teine dirigent Sirje Kaasik koju jääma. Pihkva väike kirik sai rahvast täis ja üks kuulajatest, Vladimir, sõnas kõigi nimel, et kuigi laulu sõnadest ei saanud aru, väljendus neis siiski Issanda Vaim.

Lauldi Issanda ülistuseks, sellest, kuidas hing igatseb Issanda poole. Uhkusega võis piiskop kuulajatele öelda, et koor esineb juubelilaulupeol.

Kahtlus, kas Petseri luteri kirikus ka peale inglite keegi kaunist laulu kuulab, hajus kontserdi

alguseks. Inimesed, keda tänaval kontserdile kutsuti, olid tänulikud ja astusid heal meelel sisse. Kui veel kuuldi, et jah, ka orelit mängitakse, oli rõõm seda suurem. Ja tõesti, Lia Salumäe mängis sealsel remonditud Kriisade orelil paar pala.

Kui lõpuks vuras väike buss kiriku juurde, võis öelda, et seegi kirik oli rahvarohke ja kogudust teeniv õpetaja Andres Mäevere võis palvega alustada. Tulijaid oli lähemalt, ka Võrust ja suisa kaugelt Siberist, nagu hiljem selgus. Bussiga saabuvad aga olid Pihkva veteranid, sõja ajal koonduslaagrites kinnipeetud. Neil oli plaanis sõita sel päeval Puškinskije Gorõsse, ent kontserdist kuuldes otsustatud teisiti. Nad olid väga liigutatud ja kinnitasid, et kui süda laulab, ei peagi sõnadest aru saama.

Meid rõõmustas väga, et kontserdile oli tulla saanud ka Tatjana Ogarjova, kellega eelmine päev kohtunud olime. Elevust tekitas kohtumine kunagise Petseri eesti kooli õpilase ja hilisema muusikaõpetaja Undina Matteusega, kelle klaveriõpetaja oli Ženni Nestra Viitkar, keda kohapeal lausa pühakuks peetakse.

Kontsertreisi lõpetuseks kõlanud „Ta lendab mesipuu poole“ tekitas tunde kui laulupeo eelkontserdist ja kui ütlesin Petseri kirikus minu kõrval istunud kunagisele koonduslaagri vangile, et laulupeo ajal tõustakse selle laulu ajal püsti, võttis ta innustust ja laulu lõppedes seisis suur osa kuulajaist.

Üks öhtu ja kaks palavat päeva olid möödunud lennates. Olime kogenud jumalarahva ühtehoidmist, laulu suurt väge ja üksteisest hoolimist. Olime laulnud Jumala kiituseks, palvetanud Maarjamaa eest ja andnud oma panuse, et Petseri luteri kirik võiks pälvida heatahtlikku tähelepanu.

Rita Puidet

Eesti Kirik

ELAMUSREIS PETSERIMAALE JA PIHKVASSE.

6.-8. juunil toimus koguduse „piiriülene“ väljasõit. Reisiseltskonna moodustasid lauljad koguduse mõlemast koorist, koguduse õpetaja Tiit Salumäe, organist Lia Salumäe, lauljate sõbrad ning 2 ajalehe Eesti Kirik ajakirjanikku. Meie teadmiste pagasi täiendajaks oli selgi korral Ülla Paras.

Kui oled harjunud Euroopa Liidus märkamatuult piire ületama, siis Venemaale sisenemine on omaette ooper. Kuigi sul on passis viisa, pead täitma veel eraldi formulari, mille ühe poole annad ära piiril ja teist hoiad nagu silmatera, et see riigist väljumisel ette näidata. Mitmekordsed kontrollimised ja väikesed sekeldused tollis neelavad aega, nii et jõuame oma peatuskohta ca 2 tundi hiljem. Meie öhtusöök on soojas hoitud ja peagi oleme kenasti ka tubadesse majutatud.

Järgmist päeva alustame talgutöödega Petseri Peetri kirikus. Meid võtab vastu tegus ja temperamentne Eesti konsul Pihkvas Triin Parts, kes jääb meie teejuhiks mõlemal päeval. Kirik ise võtab meid vastu oma punastest tellistest kuues ja sihvaka torniga. Piiskop Tiit Salumäe peab lühikese palvuse ja laulame hommikulauluna „Mu süda, ärka üles“. Ning siis tööle. Kiriku ümbrus saab riisutud vanast lehekõdust; kiriku taga maha võetud puudest sorteeritakse eraldi kütmiseks minev ja äravisatav materjal. Nobedad näpud toovad välja isegi kiriku pika põrandavaiba ja klopivad selle puhtaks.

Päeva teises pooles külastame kõigepealt Petseri kloostrit, mis asutati 1473. aastal liivakivikoobaste kohale ning mille ümber tekkis hiljem asula, mis kasvas linnaks (vene keeles Petšjorõ – koopad). Liigume koos giidiga kloostri territooriumil, astume sisse Peaingel Miikaeli kirikusse ning saame proovida ja kaasa võtta pühitsetud vett. Tiit Salumäel on võimalus kohtuda ka kloostri juhi arhimandriit Tihhoniga.

Peale kloostri külastust sõidame mööda noolsirget, ühe lookega Pihkva-Petseri maanteed Radaja külla. Pärimuse järgi märkis selle tee kaardile oma püksirihmaga Vene tsaar Peeter I. Looge tuli siis tsaari pöidlast. Radaja külas asub teisel pool teed 2 Seto talumuuseumi: üks riigi poolt rahastatav ja teine inimlikul entusiasmil peetav. Esimese muuseumi perenaisel on kodus ootamas kibekiired toimetused ja ta jätab meid hooneid uudistama ja kausitait rabarberikooke ning kannutait vaarikavarreteed nautima. Eramuuseumi pidaja Tatjana Ogarjova räägib meile oma muuseumi saamisloost. Tegemist on endise muusikaõpetajaga, kes tuli Radajale Peterburist 1990-te aastate alguses ja armus Setomaasse ja seto kultuuri. Nii on ta kogunud ja talletanud märkimisväärsel hulgal

erinevaid esemeid, alustades tekstiilidest, rõivastest ja lõpetades majapidamis- ning põllutööriistadega. Jääb üle loota, et tema lahkudes leidub inimesi, kellele on sama oluline ajaloolise pärandi säilitamine. Etteruttavalt olgu öeldud, et proua Tatjana on järgmisel päeval ka Petseris kontserdil ega ole kiitusega meie aadressil kitsi.

Radajalt suundume Vana-Irboskasse, kus külastame muuseumikompleksi ja kindlust. Paarisaja meetri kaugusel kindlusest asub Gorodištše järv, mille veepiiril asuvalt paekivikaldalt purskavad välja allikavee joad. Tegemist on Slovenski imettegevate allikatega. Arvestades seda, et reispäevadel kõikus temperatuur 25-30 kraadi vahel, ongi võimalus end külma veega kosutada tõeline ime.

Teisel reispäeval suundusime Pihkvasse. Tegemist on ühega Venemaa vanimatest linnadest, mida on kroonikates esmakordselt mainitud 903. aastal. Külastame Pihkva Kremlit ja seal asuvat Troitski (Püha Kolmainuse) katedraali. Viimases asub 7-korruseline e 42 m kõrge ikonostaas, mis on Loode-Venemaa suurim. Pihkva kuulus ka Hansalinnade Liitu, millest annavad tunnistust ka Velikaja jõe kaldal asuvad hooned, mis vägagi meenutavad Tallinna vanalinna.

Ja siis ongi aeg käes meie „kontserttegevuseks“. Esimene esinemine toimub Pihkva Baptistikirikus. Hoone on algselt kuulunud Pihkva luterlastele, kuid aeg ja olud on asju muutnud. Igal juhul on kontserdi vastu huvi ning amfiteaterliku ehitusega saal saab kuulajaid täis. Tiit Salumäe räägib, kes me oleme ja kust me tuleme ning tutvustab lühidalt ka laule. Saame sooja vastuvõtu osaliseks. Nagu ütleb kohalik pastor: me ei pruukinud aru saada üksikutest sõnadest, kuid me saime aru sõnumist.

Peale väikest „kümblemist“ Pihkva kaubandusvõrgus suundume tagasi Petserisse. Teel räägib Triin Parts veidi ka oma diplomaadikarjäärist. Ta küsib ka, kas reisiseltskonnas on inimesi, kes mingil moel on Petseri-Pihkva piirkonnaga seotud. Selgub, et tervelt 6. Tagasi Petseris külastame vana luteri kalmistut ja seal leiab üks nendest kuuest oma esivanemate hauaplatsi. Elu on tõesti täis imelisi hetki! Jõuame Petseri Peetri kirikusse ja ehime selle kaskedega (see on olnud Triin Partsi vankumatu soov ja see saab täidetud) - sest on ju nelipühade laupäev - ja tee äärest korjatud erivärviliste lupiinidega. Teeme natuke proovi ja siis hakkab publik kogunema. Meie rõõmsaks üllatuseks on meid kuulama tulnud kirikutäis rahvast. Pärast selgub, et on tulnud bussiga Pihkvast; kuulajaid on Võrust ja Siberist; silm märkab publiku seas üht noort paari, kes ilmselt on pärit Kagu-Aasia piirkonnast.

On suur rõõm laulda selles heledas ja hea akustikaga kirikus. Lia esitab 3 orelipala ja kõik võivad nautida oreli võimsat ja nüansirikast kõla. Lõpetame esinemise lauluga „Ta lendab mesipuu poole“. Meie mittelauljad tõusevad, nagu tavaks saanud, selle laulu ajal püsti ning see nakatab ka teisi. Ilma liialdamata võib öelda, et meeleolu on ülev. Peale kontserti suhtleme nendega, kes soovivad oma tänu personaalselt edasi anda ning siis asume oma pikale koduteele. Oma päriskoju Võrumaale suundub ka väsimatu konsul Triin Parts, et ennast uueks töönädalaks laadida.

Kui oleme mõlemad piirid edukalt ületanud laulame ühiselt „Eesti lippu“. Vaid mõne päeva eest on olnud Eesti lipu päev ja tundub sümbolne tervitada oma isamaad tagasi saabudes just selle lauluga. Siis teeme ühise palveringi ja täname Loojat, kes selle reisi korda laskis minna.

Suur tänu ka kõigile nii siin- kui sealpool piiri, kes kõike seda organiseerisid.

Tiia Laar

JUHTSALM, MÕTISKLUS JA PALVE.

Ma tõstan sind kõrgeks, mu Jumal, sa kuningas!

Ja ma tänan su nime ikka ja igavesti!

Iga päev ma tänan sind ja kiidan su nime ikka ja igavesti! (Ps 145:1-2)

Tänuikkus on see, mille põhjal võime otsustada, kas tõesti oleme mõistnud ja kas tõesti hindame Jumala armastust. Kui me ei tunne siirast ja sügavat tänuikkust Jumala vastu, oleme Tema armastuse suhtes tegelikult ükskõiksed. Läänekirik õpetab, et algpatt, kõigi pattude juur on uhkus. Idakirikus aga õpetatakse, et uhkusele eelneb veel midagi: see on tänamatus. Kui inimene ei tunne enam tänuikkust Jumala vastu, kui ta võtab kõike seda, mis ta Jumalalt saab, endastmõistetavana – siis on ta juba Jumala vastu mässu tõstnud, siis on ta juba avanud tee ka teistele pattudele. Ka ilmalik maailm peab tänamatust tõsise moraalse rikutuse näitajaks.

Küsigem endalt: kui suure osa oma palveajast pühendame Jumala tänamisele? Kas me täname Jumalat „iga päev ja ikka ja igavesti“, nagu kirjutab psalmilaulik? Kas tänu on meie palves esikohal ja kas see tuleb tõesti meie siirast tänuikkusest Tema vastu? Või on see meile pigem formaalne kohustus: lisada kõigile muudele palvetele ka paar tänusõna, „sest nii kästakse“?

Me võime oma tänutunnet Jumala vastu kasvatada, kui mõtleme kõigele sellele, mis Ta loomisest alates on teinud meie heaks ja eriti sellele, mida Ta on teinud meie heaks Jeesuse ja Tema ristisurma läbi. Soovitatakse iga päev üles kirjutada vähemalt 10 asja, mille eest oleme Jumalale tänulikud. See õpetab meid märkama ja hindama Jumala hoolt ja armastust. Samuti on võimalik kõik oma palved ümber sõnastada tänupalveks. Palve „Jumal, aita mind!“ võime esitada tänupalvena: „Tänu Sulle, Jumal, et Sa aidad mind!“ Selline palve oleks ühtlasi meie usaldusavaldus Jumalale, kindel usk sellesse, et Jumal tõesti aitab.

On võimatu, et ühel siiral jumalalapsel täielikult puuduks tänutunne Jumala vastu. Meie ülesanne on aidata kaasa Püha Vaimu tööle meis, et see tänuikkuseseeme võiks kasvada. Jumal ise tahab ja teeb, et meie tänuikkus Tema vastu kasvaks – Tema tahab, et me mõistaksime ja hindaksime Tema armastust. Kui meiega soovime ära tunda Jumala armastuse „pikkust ja laiust ja kõrgust ja sügavust“, peaksime eelkõige arendama endas tänuikkust.

Meie hea ja armas Jumal, meie kallis Isa!

Kiitus, tänu ja ülistus olgu Sulle

Sinu suure armu, Sinu kõikeületava armastuse eest.

Me tahame Sind ikka, alati ja igavesti tänada

kõige eest, kes Sa meie jaoks oled

ja kõige eest, mis Sa meie heaks teed.

Õpeta meid olema siiralt ja südamest tänulikud

ja seda tänuikkust ka niimoodi väljendama,

et see võiks au ja kiitust tuua Sinule

ja Sinu Pojale Jeesusele Kristusele, meie Issandale.

Austus, tänu ja ülistus Sulle, meie armas Jumal!

Karin Teder

NATUKE NALJA.

Ühes Berliini kirikus ripub altari kohal ristilöömise pilt ja selle all on sõnad:

Isa, anna neile andeks, sest nad ei tea, mida nad teevad.

Laulatuse ajal on köstril kombeks need sõnad lillekimpudega varjata.

PILTE JUUNI SÜNDMUSTEST.

Eesti laulupidude 150. aastapäeva laulupeol Tartus osales koguduse koor. Ühendkooride esituses kõlas Sirje Kaasiku laul „Sind ma tahan armastada.“

1. Nelipühäl pälvisid EELK autasud tublid kiriku kaastöölised ja toetajad.

5. juunil toodi laulupeo tuli Haapsallu ja asetati Emaaltarile. Toimus rongkäik läbi linna rahvapidu lossiaias.

III Tšaikovski festival tõi Haapsallu suurepärase sarveorkestri Peterburist.

29. juunil Baptistiliidu Suvefestivalil kanti ette Keila kirikus
Martin Lutheri elu kajastav muusikaline draama „Alguses olin üks.“
Projekti oli kaasatud Loviisa, Keila ja Haapsalu lauljad ja keelpilli ansambel Loviisast.

SÜNNIPÄEVAD JUULIS.

1. juuli	Johannes Barndök	
	Krista Vilta	
2. juuli	Arnold Korjus	88
3. juuli	Liisa Ojaveer	
	Marlon Olenko	5
4. juuli	Laura Jalakas	
5. juuli	Ronan Billi Vunk	
6. juuli	Sirvi Eslas	83
	Helis Alp	
7. juuli	Maie Laadoga	88
8. juuli	Marje Hiie	50
	Emma Jämsa	10
9. juuli	Madis Taavits	
10. juuli	Milvi Parv	83
	Anu Turu	
12. juuli	Kairo Kliss	
13. juuli	Elvi Varik	79
	Märt Tohver	
	Sandra Hansen	
14. juuli	Merili Kasepalu	40
16. juuli	Mirjam Heina	
	Jane Madi	
18. juuli	Marten Borman	
19. juuli	Jaanus Rankla	
20. juuli	Klaudia Truuver	94
	Elve Pärtel	87
	Allan Martin	
	Kristen Leemet	10
	Karoliina Huul	
21. juuli	Ada Krevon	86
22. juuli	Rutt-Regina Kelviste	
	Mare Tereping	
23. juuli	Marii Kasepalu	
	Elsbeth Kiisk	
24. juuli	Moonika Dokka	
25. juuli	Jakob Hüdsi	
26. juuli	Sigrid Veske	
27. juuli	Kristjan Tamm	
28. juuli	Ülo Krevon	85
	Marii Kalda	
29. juuli	Helme Kariis	72
	Sirje Pinsol	
30. juuli	Tiia Laar	
	Laura Huul	
31. juuli	Sirje Johannes	
	Kaarel Pärn	

PALJU ÕNNE JA ROHKET ÕNNISTUST SÜNNIPÄEVALASTELE

EELK HAAPSALU PÜHA JOHANNENE KOGUDUS.

KOGUDUSE KANTSELEI. Kooli tn 6, on avatud kolmapäeval ja reedel kl 9-15.

Kohtumine koguduse õpetaja piiskop Tiit Salumäega palutakse kokku leppida telefon 5280635.

Telefon 473 7166, 473 7167.

E-post haapsalu@eelk.ee

Koduleht <http://www.eelk.ee/haapsalu/>

Aadress Kooli 6, 90501 Haapsalu

Pangakonto IBAN EE811010602003965006 (SEB);
IBAN EE442200001120274032 (SWEDBANK).

Registrikood 80210533

Koguduse infokiri Johannese Sõnumid saadetakse soovijaile e-postiga. Kui soovid, et ka Sinu e-posti aadress lisatakse kirjasajate hulka, palun anna oma soovist teada haapsalu@eelk.ee

Eesti kiriku elust saab lugeda <http://eelk.ee/> ja <http://www.eestikirik.ee/>

Jaani kirikus toimuvad hommikupalvused reedeti. Kirik on avatud teeliste kirikuna reedel ja laupäeval kell 11-14, pühapäeval kell 13-16.

Toomkirik on avatud piletiga E - L kell 10-18. Pühapäeval kell 13 – 18.

Vaata www.haapsalulinnus.ee

Linnuses toimuvate ürituste kohta vt lähemalt: <http://www.haapsalulinnus.ee>

TOIMETUS.

Tiit Salumäe E-post: tsalumae@yahoo.com 5280 635.

Kristo Hüdsi E-post: kristo.hüdsi@eelk.ee 56952758

Kristel Engman E-post: kengman@hotmail.com

Lydia Kalda E-post: lydia.kalda@hotmail.com .

Lia Salumäe E-post: liasalumae@hotmail.ee 53039 835.

Lehte Ilves E-post: lehte.ilves@gmail.com

Karin Teder E-post: karin.teder@mail.ee

Maria Strauss E-post: mariastrauss@gmx.de

Tiia Laar E-post: tiia.laar@gmail.com

Teno Ilves E-post: teno.ilves@gmail.com

Koguduse häälekandja ilmub alates septembrist 2008. Ootame lugejate kaastöid, küsimusi ja soove, millest järgmistes Johannese Sõnumites lugeda soovitakse. Palume teie abi, et Johannese Sõnumid jõuaksid võimalikult paljude huvilisteni. Teatage soovijate e-posti aadress koguduse kantseleisse.

